

Programmabegroting 2019-2022

3.4 Sociaal domein

Waar staat het programma voor?

Lasten in €
116.148.000

Baten in €
25.775.000

Percentage van totale uitgaven
45%

Het programma sociaal domein is een breed programma dat het gehele sociaal domein omvat. Onderwerpen als zorg, welzijn, jeugd, werk, inkomen, preventie, armoedebelief en schuldhulpverlening maken onderdeel uit van dit programma. Vanuit het programma sociaal domein zijn er belangrijke verbindingen met programma 1 economie, werk en onderwijs; programma 3 omgeving, bouwen en wonen en mobiliteit, programma 5 cultuur, sport en recreatie en programma 6 leefbaarheid en veiligheid. In het sociaal domein wordt samengewerkt met de regiogemeenten. Uitgangspunt hierbij is lokaal waar passend bij de schaalgrootte en regionaal als dit meerwaarde oplevert.

Wat wil Gouda bereiken?

Passende zorg

Goede zorg en ondersteuning zijn cruciaal. Gouda richt zich op de ontwikkeling van competenties en talenten van de inwoners en op passende en betaalbare zorg dichtbij waar dat nodig is.

Iedereen doet mee

In het beleidskader "Iedereen doet mee" 2014 – 2018 zijn de volgende doelen bepaald:

- Kinderen en jongeren groeien gezond en veilig op en krijgen de kans zich te ontwikkelen;
- Iedereen die kan werken, werkt naar vermogen of is actief voor de samenleving;
- Ouderen en mensen met een beperking zijn zo lang mogelijk zelfredzaam en participeren in de samenleving;
- Mensen nemen in eerste instantie verantwoordelijkheid voor hun situatie en dragen zo bij aan de oplossing van hun problemen en die van anderen;
- Inwoners vinden hulp en ondersteuning dichtbij: in de buurt;
- Voor wie dat nodig heeft is een veilig vangnet beschikbaar.

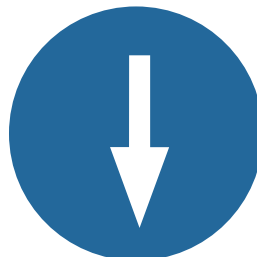
Integraal beleid sociaal domein

De beleidskaders "Iedereen doet mee" en "Participatienota: Samen aan de Slag" blijven van kracht totdat de gemeenteraad het nieuwe integrale beleid voor het sociaal domein vaststelt. Het programma vernieuwing sociaal domein zal onder meer uitmonden in nieuw integraal beleid sociaal domein.

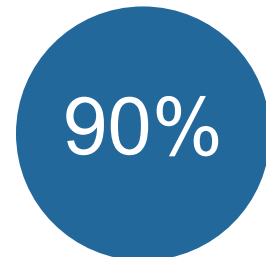
Wat zijn de belangrijkste indicatoren

Afname aantal langdurig
bijstandsgerechtigden
vanaf 2019

Afname jongeren met
jeugdreclassering en
jeugdbescherming

Doorlooptijd afgifte
indicatie Wmo en jeugd:
90% binnen 8 weken

3.4.1 Doelen en prestaties

Om de doelen te bereiken is een integrale blik nodig met de nadruk op samenwerking en onderlinge samenhang. Initiatieven vanuit de samenleving worden gesteund en gefaciliteerd. Samengewerkt wordt met de Goudse Adviesraad Sociaal Domein (GASD) en de Goudse Cliëntenraad (GCR).

Binnen het sociaal domein blijft het in balans houden van inkomsten en uitgaven een punt van aandacht. De taakstellingen, die onder meer in het kader van de bestuursopdracht Financieel Gezond Sociaal Gouda zijn ingevuld met een pakket aan maatregelen, worden in 2019 en verder met prioriteit uitgevoerd. Het gaat om het langer of weer thuis wonen van mensen die nu intramuraal beschermd wonen en om kinderen een veilige oplossing thuis te bieden in plaats van opname in een residentieel of gesloten verblijf. Daar waar dit mogelijk is, kinderen te helpen met basis GGZ in plaats van (duurdere) specialistische GGZ en het optimaliseren van het nieuwe inkoop- en toegangsmodel.

De thema's waarop ingezet wordt, zijn:

1. Optimaliseren van schakels in de keten van zorg en ondersteuning;
2. Integrale toegang;
3. Preventie;
4. Dagelijkse leefomgeving;
5. Armoede en schulddienstverlening;
6. Aan het werk en meedoen/ programma "Naar een nieuwe sociale dienst";
7. Programma Vernieuwing sociaal domein

Thema 1: Optimaliseren van schakels in de keten van zorg en ondersteuning

Aanpak personen met verward gedrag

In 2019 wordt gestuurd op een sluitende aanpak. Het doel is om inwoners een veilig gevoel te geven in de eigen woon- en leefomgeving ervaren en om mensen met verward gedrag snel de juiste zorg en ondersteuning te laten ontvangen.

Transformatie jeugd GGZ

Kwalitatief goede en passende specialistische GGZ zorg met een verschuiving naar oplossingen in de dagelijkse leefomgeving. In 2019 wordt ingezet op de verschuiving in de verhouding van meer basis GGZ ten opzichte van de specialistische GGZ.

Regionale visie

Na een evaluatie van de resultaten sinds 2015 van inkoop en subsidie wordt in samenwerking met partners in het veld de regionale visie herijkt.

Nieuwe ondersteuningsconcepten ontwikkelen met andere financiers

Gouda is bereid te investeren in samenwerking met andere financiers. Inzet is de start van een gezamenlijke pilot.

Minder maatwerk, meer algemene voorzieningen

Hulpverlening dichtbij huis en zonder beschikking: dat is de wens van inwoners. Dit sluit aan bij de financiële kaders. Onderzocht wordt wat de volgende stappen zijn in het afschalen van maatwerk naar algemene voorzieningen.

Wet verplichte GGZ

Gouda zet in op een zorgvuldige implementatie van de nieuwe wet verplichte GGZ (WVGZ) per 1 januari 2020.

Decentralisatie Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang en transformatie van de zorg.

Afspraken rond zorg lokaal en regionaal en daarbij horende financiële afspraken worden voorbereid. Uitgangspunt is zo lokaal mogelijk, ook in de andere gemeenten in Midden Holland en regionaal waar nodig.

Thema 2: Integrale toegang

Integrale toegang complexe en meervoudige vraagstukken

In 2019 wordt de gemeentelijke proeftuin levensbrede en integrale toegang voor complexe en meervoudige vraagstukken of hulpvraag voortgezet en volgt verdere visievorming voor het model van integrale toegang sociaal domein voor iedereen op langere termijn.

Sociaal teams

In 2019 leveren drie teams in drie gebieden beschikkingsvrije en laagdrempelige basishulp. Daarnaast leveren zij zorgcoördinatie, bemoeizorg, advisering over maatwerk en worden vernieuwende oplossingen voor inwoners van 0 tot 100+ gerealiseerd. Monitoring, bijsturing waar nodig. Goede inzet op afschalen, waar nodig tijdig opschalen en samenwerking met de partners in de keten staan centraal.

Thema 3: Preventie

Preventie kinderen en jongeren

Vroegsignalering staat hier centraal, met als doel gerichte acties ter voorkoming van problemen waaronder de gevolgen van complexe echtscheidingen. Er vindt in 2019 een analyse van de problematiek plaats en mogelijke oplossingen.

Aanpak huiselijk geweld

In 2019 vindt de implementatie van de regiovisie plaats met als doel het voorkomen en duurzaam stoppen van huiselijk geweld. In bovenregionaal verband wordt het programma "Geweld hoort nergens thuis" uitgevoerd.

Preventieve ouderenzorg

Aansluitend op de G40 en op het landelijk programma Langer thuis van het ministerie van VWS worden acties uitgevoerd met als doel goede ondersteuning en zorg thuis van kwetsbare ouderen. Centraal staan hierbij het voorkomen van eenzaamheid, slimme toepassingen thuis (domotica) en professionele en informele ondersteuning thuis.

Thema 4: Dagelijkse leefomgeving

Gewoon thuis

In 2019 wordt het plan van aanpak transformatie van beschermd wonen en opvang naar (voor wie dat kan) ambulante woonvormen met flexibele intensieve begeleiding uitgevoerd en verbreed naar maatschappelijke opvang en vrouwenopvang. Dit vergt het nodige van de woningvoorraad en de woningprogrammering.

Gewoon thuis jeugd

In 2019 wordt het regionaal plan van aanpak transformatiefonds jeugd uitgewerkt en uitgevoerd. Het streven is dat meer kinderen in plaats van opname in residentieel of gesloten verblijf een oplossing thuis geboden wordt.

Nieuwe woonconcepten

In 2019 wordt ingezet op het bieden van alternatieve huisvesting voor verschillende doelgroepen (jongeren, mensen met (intensieve) begeleiding, opvang, statushouders) om de druk op de woningmarkt te verminderen en te zorgen dat mensen langer thuis kunnen wonen.

Passende inrichting van de woonomgeving

In 2019 worden benodigde acties geïnventariseerd en gestart met de uitvoering ervan om de woonomgeving zodanig in te richten dat iedereen goed en veilig in de wijk kan wonen (zowel op gebied van voorzieningen als fysieke omgeving).

Mantelzorg

De aansluiting van Wmo, Wlz en Zvw en het faciliteren van mantelzorgers wordt waar mogelijk verbeterd. De inzet is de mantelzorgpas om te zetten naar de Rotterdampas (met mantelzorgpakket). De mogelijkheden voor respijtzorg worden verbeterd.

Thema 5: Armoede en schulddienstverlening

Schulddienstverlening

In 2019 wordt de nieuwe werkwijze verder geïmplementeerd. Er wordt een start gemaakt met de verbinding met de werkwijze integrale toegang. In het licht van de modernisering bijzondere bijstand wordt ingezet op het verkrijgen van grip op de kosten bijzondere bijstand door bewindvoering.

Armoedebestrijding

De acties, zoals bepaald in de armoedenota, worden uitgevoerd.

Thema 6: Aan het werk en meedoen en programma "Naar een nieuwe sociale dienst"

Bijstandsgerechtigden aan het werk en effectieve en efficiënte dienstverlening op maat voor werkzoekenden

In 2019 wordt het programma "naar een nieuwe sociale dienst" uitgevoerd. Dit moet leiden tot meer werkzoekenden in beeld, meer inwoners die werken of anderszins participeren, ondernemersnetwerk en duurzaam verbeterde bedrijfsvoering en structurele bestandsdaling. Vanaf 2019 moet dit leiden tot een bestandsdaling met 200 langdurig bijstandsgerechtigden.

Ruimte voor experimenten

In 2019 wordt begonnen met de opzet van een sociale coöperatie. Om ondernemerszin te stimuleren en om mensen aan het werk te krijgen.

Maximale inzet voor inburgering; begeleiden bij taalverwerving, integratie en werk

De statushouders zijn in beeld en krijgen waar nodig maatwerkbegeleiding richting school, werk, vrijwilligerswerk. Het taalonderwijs voor statushouders komt in eigen beheer.

Taalhuis

Het taalhuis wordt gecontinueerd met extra aandacht voor allochtonen met taalproblemen.

Promen

Vernieuwen van de samenwerking met Promen. Het samenwerkingsconstruct met Promen wordt vernieuwd.

UWV

Er wordt duurzaam samengewerkt met het UWV.

Thema 7: Programma Vernieuwing sociaal domein

Het programma vernieuwing sociaal domein verbindt de inhoudelijke veranderopgave met de financiële kaders binnen het sociaal domein. Het programma is opgebouwd langs drie programmalijnen:

Analyse en monitoring

Er komt een optimaliseringsslag op de monitoring en analyse van gegevens in het sociaal domein. In 2019 wordt het plan van aanpak informatievoorziening geborgd in de reguliere werkwijze.

Invulling taakstelling.

In 2019 worden de maatregelen van de bestuursopdracht uitgevoerd. Het doel is om duurzaam binnen de financiële kaders invulling te geven aan de ambities van het sociaal domein.

Integrale beleidsnota sociaal domein.

Nieuw integraal beleid wordt geformuleerd langs de thema's zoals hierboven benoemd. De integrale nota wordt ter besluitvorming gebracht ten behoeve van implementatie voor de periode 2020 en verder.

Het sociaal domein heeft een stevige verbinding met economie, werk en onderwijs. Gouda is gebaat bij een sterke economie en optimale afstemming van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Specifiek is er aandacht voor matching met de "onderkant van de arbeidsmarkt". Er moet goed onderwijsaanbod zijn. Onderwijs en jeugdhulp moeten aansluiten. Langer/weer thuis wonen voor ouderen en mensen met een beperking maakt afstemming met bouwen en wonen en leefbaarheid en veiligheid noodzakelijk. Doelgroepenvervoer in het sociaal domein past in de OV-visie. De reikwijdte van het VN-verdrag is breed en heeft veel te maken met de fysieke inrichting van de stad. Gezondheid en sport horen bij elkaar.

3.4.2 Eigen indicatoren

Voor het monitoren van de doelstellingen van dit programma gebruikt Gouda de volgende eigen indicatoren.

Taakveld	Omschrijving	Gouda	Streefwaarde
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Sociale kracht: % inwoners dat tevreden is over de eigen participatie	2017: 65%	Gelijk blijven of groter; bandbreedte 65-70%
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Percentage vrijwilligers: % inwoners dat vrijwilliger is	2017: 32%	Gelijk blijven of groter; bandbreedte 30-40%
6.2 Wijkteams	Bekendheid sociaal team: % inwoners dat weet waar men terecht kan voor ondersteuning	2017: 26%	Toename
6.3 Inkomensregelingen	Aantal stadspassen voor kinderen uit de doelgroep met Kindpakket	In 2017 geïntroduceerd	Toename
6.4 Begeleide participatie	Aantal plaatsingen op een garantiebanaan		De streefwaarde wordt nader bepaald
6.4 Begeleide participatie	Aantal plaatsingen op een garantiebanaan bij de gemeente Gouda		De streefwaarde voor 2019 is 8
6.6 Maatwerkvoorziening Wmo	Doorlooptijd afgifte indicatie Wmo en Jeugd	% binnen 8 weken	90% binnen 8 weken
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	Bekendheid schuldhulpverlening in %	2017: 54%	Toename
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	Schuldhulpverlening: verhouding meldingen en aantal trajecten	Sinds 2018 in eigen beheer	De streefwaarde wordt nader bepaald
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	Aantal cliënten dat beschermd woont (intramuraal)	2017: 206	Afname (< 200 of lager)

3.4.3 Wettelijk voorgeschreven indicatoren

Taakveld	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Streefwaarde
6. Sociaal domein	Banen	per 1.000 inwoners 15-64 jaar	2017	752,9	758,2	Minimaal gelijk of toename
6. Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	%	2017	66,4	66,7	Toename
6. Sociaal domein	Bijstandsuitkeringen	per 1.000 inwoners 18 jaar en ouder	tweede halfjaar 2017	43,8	41,1	Afname
6. Sociaal domein	Aantal re-integratievoorzieningen	per 1.000 inwoners 15-65 jaar	tweede halfjaar 2017	32,1	29	Geen; aantal is geen doel
6. Sociaal domein	Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	%	eerste halfjaar 2016	38	57	Geen; aantal is geen doel
6. Sociaal domein	% Kinderen in armoede	%	2015	6,44	6,58	Geen
6. Sociaal domein	% Jeugdwerkloosheid	%	2015	2,05	1,52	Geen
6. Sociaal domein	Jongeren met delict voor rechter	%	2015	2,24	1,45	Geen
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	tweede halfjaar 2017	9,7	9,7	Afname of gelijk
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	%	tweede halfjaar 2017	0,5	0,4	Afname of gelijk
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	%	tweede halfjaar 2017	1,3	1	Afname of gelijk

3.4.4 Wat gaat het kosten?

3.4.4.1 Overzicht exploitatie

Programma 4 Sociaal domein

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	2019	2020	2021	2022
Lasten	116.148	113.864	112.372	111.957
Baten	-25.775	-25.585	-25.387	-25.287
Saldo van lasten en baten	90.373	88.279	86.985	86.670
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	0	0	0	0
Saldo mutaties reserves	0	0	0	0
Resultaat	90.373	88.279	86.985	86.670

3.4.4.2 Toelichting op de exploitatie

De 2e begrotingswijziging 2018 heeft geleid tot de volgende mutaties (+ = nadeel, - = voordeel):

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2019	2020	2021	2022
Meicirculaire 2018				
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-214	-240	-520	-511
6.3 Inkomensregelingen	13	13	13	13
6.4 Begeleide participatie	251	203	181	194
6.5 Arbeidsparticipatie	-91	-59	-35	-6
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	1.481	1.692	1.796	1.992
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-12.191	-12.620	-12.788	-12.739
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	789	864	783	891
Coalitieakkoord				
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	55	55	35	35
6.3 Inkomensregelingen	-1.100	-1.100	-1.100	-1.100
Tweede ijkmoment 2018				
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	100	84	0	0
6.5 Arbeidsparticipatie	160	160	0	0
Totaal	-11.007	-11.192	-11.635	-11.231

3.4.4.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2019	2020	2021	2022
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	7.450	7.156	6.906	6.912
6.2 Wijkteams	6.422	6.456	6.455	6.456
6.3 Inkomensregelingen	7.446	6.981	6.631	5.636
6.4 Begeleide participatie	11.001	10.634	10.165	10.178
6.5 Arbeidsparticipatie	3.008	3.076	2.974	3.107
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	2.926	2.926	2.925	2.926
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	11.399	11.563	11.708	11.892
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	15.591	14.313	14.236	14.471
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	20.370	20.442	20.261	20.366
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	2.227	2.227	2.256	2.256
7.1 Volksgezondheid	2.487	2.458	2.427	2.427
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	41	41	41	41
Totaal	90.368	88.273	86.985	86.668

3.4.4.4 Investerings

Investerings op basis van jaar gereed (bedragen x € 1.000)	2019	2020	2021	2022
Aanpassing Lekkenburg	1.014	0	0	0
Totaal	1.014	0	0	0

3.4.5 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente. Meer informatie over de verbonden partijen is te vinden in de paragraaf verbonden partijen.

Promen

Een van de doelen binnen het programma sociaal domein is dat iedereen die kan werken, werkt naar vermogen of actief is voor de samenleving. Voor wie dat nodig heeft, is een veilig vangnet beschikbaar. Promen levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstellingen van dit programma door het leveren van diensten voor inwoners die ondersteuning krijgen op grond van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) en de Participatiewet. Via deze weg krijgen meer inwoners de kans om te werken in zo regulier mogelijk werk en waar nodig op een beschutte werkplek.

Voor de WSW geldt dat er sprake is van solidariteit binnen de GR. Voor de Participatiewet kan de gemeente Gouda zelf bepalen op welke wijze zij Promen wil inzetten, waarbij de kosten en baten volledig ten laste komen van de eigen gemeente en niet langer regionaal verrekend worden. Uitgangspunt van Gouda is om de opgebouwde kennis en kunde van Promen voor de inwoners met een arbeidsbeperking optimaal te benutten. Daarom wordt toe gewerkt naar een situatie waarin Gouda en Promen gezamenlijk werken aan goede dienstverlening op basis van gedeelde doelen (in plaats van een opdrachtgever-opdrachtnemer relatie).

Regionale Dienst Openbare Gezondheidsdienst Hollands Midden (RDOG HM)

De meest omvangrijke taak van de RDOG HM is de jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar. Het betreft o.a. over- en ondergewicht, kindermishandeling, internetgebruik en school-/ziekteverzuim/schooluitval. De RDOG HM voert werkzaamheden uit voor Veilig Thuis (voorheen Advies en Meldpunt Kindermishandeling en Steunpunt Huiselijk geweld), het Meldpunt Zorg en Overlast, Basiszorg. Kwetsbare Kinderen (BKK) en draagt zij bij aan het op gang brengen van de hulpverlening bij een huisverbod.

Ten slotte ondersteunt de RDOG HM gemeenten in de ontwikkeling van beleid voor kwetsbare burgers.